

²⁵Kihez hasonlíthatnátok engem, kivel mérhetnétek össze? - mondja a Szent. ²⁶Tekintsetek föl a magasba, és nézzétek: ki teremtette az ott levőket? Előhívja seregüket szám szerint, néven szólítja mindnyájukat. Olyan hatalmas és erőteljes, hogy egy sem mert hiányozni. ²⁷Miért mondod ezt, Jákób, miért beszélsz így, Izráel: Rejtve van sorsom az ÚR előtt, nem kerül ügyem Isten elé. ²⁸Hát nem tudod, vagy nem hallottad, hogy örökkévaló Isten az ÚR? Ő a földkerekség teremtője, nem fárad el, és nem lankad el, értelme kifürkészhetetlen. ²⁹Erőt ad a megfáradtnak, és az erőtlent nagyon erőssé teszi. ³⁰Elfáradnak és ellankadnak az ifjak, még a legkiválóbbak is megbotlanak. ³¹De akik az ÚRban bíznak, erejük megújul, szárnyra kelnek, mint a sasok, futnak, és nem lankadnak meg, járnak, és nem fáradnak el.

Kedves Testvéreim!

Quasi modo geniti infantes – mint most született csecsemők... A húsvétot követő vasárnapok sorában így nevezik az elsőt. A latin elnevezések arra utalnak, hogy milyen hatása van a húsvétnak az emberre. *Mint újszülött csecsemők a hamisítatlan lelki tejet kívánjátok, hogy azon növekedjétek az üdvösségre;* - írja Péter apostol, és ki az, ha nem ő, aki tudja, miről beszél. Mert, ahogyan az oltár előtt elhangzott mai evangéliumban is hallottuk a tanítványok találkoztak a feltámadott úrral, aki újjá szülte őket. Mit is jelent ez az újjászületés? Keresztapám sok-sok évvel ezelőtt autóbalesetet szenvedett. A kocsii hátuljában ült, és miután az autó kisodródott és egy fának csapódott. Ő beszorult, csak úgy rángatták ki a kocsiból, a lába gyakorlatilag darabokra törött. Egyik utastársa nem élte túl a balesetet. Hosszú felépülési folyamat következett, de a baleset nyomait a mai napig magán hordja. A baleset napját úgy nevezi: a második születésnapom. Újjászületett. Az élete már nem ugyanolyan, mint a baleset előtt volt. De mi változott? A pszichológia azt mondaná: egy olyan trauma – olyan behatás – érte, amely során átértékelődött benne az élethez és halálhoz való viszony. Mit jelent az újjászületés? Éppen ezt, egy olyan traumát, amely során átértékelődik az élethez és halálhoz való viszonyunk. Nem feltétlen kell hozzá baleset. De akkor mit is jelent a trauma? A trauma görög szó testi-lelki károsodást okozó behatás, sérülés, megrázkódtatás. Alapvetően egy negatív kifejezés. Én most mégis pozitívan használom. Mert ez kell ahhoz, hogy újjászülessünk.

Áttérve mai igénkre. Ézsaiás próféta könyvének középső része – ahonnan mai alapigénk is származik – egy olyan korban keletkezett, amikor a zsidó nép az egyik legnagyobb traumáját élte át. A babiloni fogság, a templom első lerombolása azt jelentette, hogy gyakorlatilag a zsidó nép megszűnt létezni. Elvették önrendelkezéshez való jogukat, kultúrájukat, vallásukat. Minden elveszett. Hogy mit éreztek, ahhoz elég elolvasni Jeremiás siralmainak könyvét, most csak egy részletet olvasok: *Nézd, URam, milyen nyomorult vagyok, belsőm háborog, vergődik bennem a szívem, mert nagyon engedetlen voltam. Ott kint a fegyver öli gyermekeimet, otthon a halál.* ²¹Hallották, hogy sóhajtozom, de nincs vigasztalom.

Trauma: egy nép testi-lelki károsodása, sérülése, egy olyan megrázkódtatás, ami után emberileg nézve nincs feltámadás. Izraelhez hasonló méretű, és sorsú népekből sok volt abban az időben, amelyek nem is élték túl ezt a traumát. A zsidóságnak azonban sikerült. Miért? Mert voltak próféták, akik látták az idők jeleiben, látták a történelmi szituációkban, a személyes emberi tragédiákban az Úristent. Azt, aki mindezek mögött és fölött áll. Aki megaláz, és felmagasztal, Az ÚR megöl, és megelevenít, sírba visz, és felhoz onnét., ahogyan az Ósz. egyik legrégebbi zsoltárából, Anna hálaénekéből is hallhattuk a húsvéti igében, egy hete. Luther éppen Ézsaiás próféta kapcsán jut erre a következtetésre: „Nos, az Isten minden művében így cselekszik. Megöl, mikor meg akar eleveníteni. Mikor meg akar igazítani, először előveszi lelkiismeretünket és bűnössé tesz. Ha a mennybe akar felemelni, előbb letaszít a pokolba. Mint az írás mondja: „Az Úr öl és elevenít, sírba visz és visszahoz.”

Így rejti el Isten az Ő örök kibeszélhetetlen jóságát és irgalmasságát örök harag alá, igazságát igazságtalanság alá. Mármost a hit legmagasabb foka: hinni, hogy Isten akkor is a legjobb, ha keveseket üdvözít s akkor is a legigazságosabb, ha egyeseket kárhozatra ítél.

Ha ésszel is felfoghatnánk, hogy miképp lehet jó, irgalmas és igaz az az Isten, aki ilyen félelmetes haragot és igazságtalanságot tanúsít, mért volna akkor szükség a hitre? De, mert ész ezt fel nem foghatja, hitre van szükség, melyet az ember gyakorolhat, mikor ilyen igehirdetést hall.”

Azt hiszem Luther fején találta a szöveget. Mert éppen ez az, ami a mai embernek is kérdése. Hogyan engedheti az Isten? És minden válasz csak magyarázkodásnak tűnik, mert egyedül a hét képes csak elfogadni, hogy az Isten „bolondsága” bölcsőbb az emberek bölcsességénél, és az Isten „erőtlensége” erősebb az emberek erejénél.

Mai alapigénk első és fő kérdése: ²⁵Kihez hasonlíthatnátok engem, kivel mérhetnétek össze? - mondja a Szent.

Mióta Einstein kimondta: minden relatív, azóta az összehasonlítás világában élünk. De úgy tűnik, hogy évezredekkel ezelőtt sem volt ez másképp. A kérdés mögött legalábbis ezt látjuk. Valóban kivel lehetne az Istent összehasonlítani? A baj az összehasonlítással éppen ott van, amit Isten kérdése megfogalmaz: kivel mérhetnétek össze? Az ember saját magához méri Istent. Einstein azt mondja: „Az Isten szó számomra nem más, mint az emberi gyengeség kifejeződése és terméke, a Biblia pedig kétségkívül tiszteletre méltó, de mégis primitív legendák gyűjteménye, amelyek emellett meglehetősen gyerekesek is.” Einstein a maga bölcsességével szerette volna megismerni az Istent, de Isten elrejtőzött számára a „bolondságban”, primitívságban, gyerekeségben. Pál ezt írta: *Mert a keresztről szóló beszéd bolondság ugyan azoknak, akik elvesznek, de nekünk, akik üdvözülünk, Istennek ereje.*¹⁹ *Mert meg van írva: „Elvesztem a bölcsék bölcsességét, és az értelmesekek értelmét elvetem.”*²⁰ *Hol a bölcs? Hol az írástudó? Hol e világ vitázója? Nem tette-e bolondsággá Isten a világ bölcsességét?*²¹ *Mivel tehát a világ a saját bölcsessége útján nem ismerte meg Istent a maga bölcsességében, tetszett Istennek, hogy az igehirdetés bolondsága által üdvözítse a hívőket.*

A hiten fordul meg minden. Ezért olvastuk az oltár előtti igében is Tamás hitetlenségének történetét, amelynek lényege, nem Jézus sebeinek nézegetése, hanem Jézus Tamáshoz intézett szava: *ne légy hitetlen, hanem hívő... Mivel látsz engem, hiszel: boldogok, akik nem látnak és hisznek.*”

De jó lenne eljutni idáig... Ehhez az első lépés ott kezdődik, hogy szembesülök az Isten létezésével. Ehhez nem összehasonlító elemzéseket végzek, hanem szemlélődöm. Ahogy Pál írja a Római levél elején: *Ami ugyanis nem látható belőle: az ő örök hatalma és istensége, az a világ teremtésétől fogva alkotásainak értelmes vizsgálata révén meglátható.*

Ugyanezt olvassuk Ézsaiásnál:

²⁶*Tekintsetek föl a magasba, és nézzétek: ki teremtette az ott levőket? Előhívja seregüket szám szerint, néven szólítja mindnyájukat. Olyan hatalmas és erőteljes, hogy egy sem mert hiányozni.*

A héten néhány napos miniszabadságot tartottunk, elutaztunk egy csendes vidéki faluba. Újra rácsodálkoztam Isten újjáteremtő csodájára a tavasz szépségében. Borongós napon érkezünk, még esett is az eső. Minden olyan szürkének, télisnek tűnt. Aztán másnap verőfényes napsütés, és láttam, hogy a fák elkezdtek virágozni. Danival sétáltunk egy nádas körül, amikor egy virágzó fa mellett mentünk el. A fa zümmögött. Közelebb mentünk, és láttuk, ahogyan a méhek virágról virágra szállnak. Fényképezőgéppel egészen közel mentem, és a lencsén keresztül figyeltem, hogyan porozzák a fát ezek a kis lények. Ahogy a méhektől hemzsegő fáról felnéztünk Danival egy Barna réti héját láttunk körözni felettünk.

Ha mélyebben belegondolunk, akkor valóban csoda még, hogy ez a természet, amelyet minden tehetségünkkel igyekszünk romba dönteni, még kap egy új tavaszt.

²⁷*Miért mondod ezt, Jákób, miért beszélsz így, Izrael: Rejtve van sorsom az ÚR előtt, nem kerül ügyem Isten elé.*²⁸*Hát nem tudod, vagy nem hallottad, hogy örökkévaló Isten az ÚR? Ő a földkerekség teremtője, nem fárad el, és nem lankad el, értelme kifürkészhetetlen.*

Ilyen Istenünk van, aki nem fárad el, nem lankad meg abban, hogy minket megszólítson, hogy megmutassa azt, hogy ő milyen hatalmas. Nem azért, hogy a hatalmát fitogtassa, hanem azért hogy sokkal többet adjon, mint azt mi reméljük vagy gondoljuk. Ott vannak a tanítványok, akik Jézus miatt lettek világsztárok, akiket mindenki ismer. Kis halászok a galileai tavon. Már régen az emléküik is elporladt volna, nem csak a csontjaik. De mindenki ismeri őket, mert újjászülettek. Átélték a traumát. A mester, aki megszólította őket, akivel 3 évig együtt éltek meghalt. És vele együtt halt egy részük, ez a rész, az önhittségük, ami végig jellemezte őket. És Jézus feltámadása hozta el az igazi hitet, amikor már nem magában hitt Péter a többiek, hanem ahogy Tamás tette, leborultak Jézus lábához: „Én Uram és én Istenem! Az életük megújult, és olyan magasságokat éltek át, mint előtte soha, pedig olyan szenvedéseken mentek keresztül, mint még soha. Újjászülettek, és a trauma feltörte a tojáshéjukat és megtapasztalták, hogy szárnyra kelnek mint a sasok.

A gyerekeke húsvétra kaptak egy tojást, amit vízbe kellett tenni. Három nap múlva a tojások „kikeltek”, kis játék állatok feszítették ki a héjat. Kétszer akkorák voltak, mint maga a tojás. A víz hatására telítődtek, és szétrepesztették a burkot, előjött valami, amire senki sem számított.

Fehérvásárnapnak is nevezik ezt a mai vasárnapot. Azért mert az ókorban ekkor kereszteltek. A keresztség – Pál szerint – az újjászületés fürdője. A keresztség a hittel párosulva feltöri a tojáshéjat, és elindulunk a növekedés útján, mint újszülött csecsemők, és egészen odáig juthatunk, amit Ézsaiás ír: ³⁰*Elfáradnak és ellankadnak az ifjak, még a legkiválóbbak is megbotlanak.*³¹*De akik az ÚRban bíznak, erejük megújul, szárnyra kelnek, mint a sasok, futnak, és nem lankadnak meg, járnak, és nem fáradnak el.*

Újjászületés – trauma. Nem kell baleset hozzá, de az kell, hogy elfáradj, ellankadj, hogy észrevedd a saját erődből nem megy, hogy leülj egy kicsit az Istennel és ráébredj az ő mérhetetlen hatalmára és végtelen

szeretetére. Újjászületni fájdalom nélkül nem lehet, de a fájdalom, amit önző énünk elvesztése okoz, hamar elmúlik, és a helyébe olyan dolgok kerülnek, amelyekről álmodni sem merünk. Mert Istennel minden lehetséges, annak, aki hisz.